

دانشگاه پیام نور

مرکز: کرج

بخش علمی: الهیات و علوم اسلامی

پایان نامه

برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

رشته: حقوق جزا و جرم شناسی

عنوان پایان نامه:

افساد فی الارض در حقوق کیفری ایران با تکیه بر قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲.

جعفر کشاورز رضائی

استاد راهنما:

دکتر علیرضا مهرافشان

استاد مشاور:

دکتر فاطمه علیپور

ماه و سال

تیر ۱۳۹۳

پیوست ۶ (گواهی اصالت نشر و حقوق مادی و معنوی اثر)

اینجانب جعفر کشاورز رضائی دانشجوی ورودی سال ۱۳۹۰ مقطع کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی گواهی می‌نمایم چنانچه در پایان نامه خود از فکر، ایده و نوشته دیگری بهره گرفته‌ام با نقل قول مستقیم یا غیر مستقیم منبع و ماخذ آن را نیز در جای مناسب ذکر کرده‌ام. بدیهی است مسئولیت تمامی مطالبی که نقل قول دیگران نباشد بر عهده خویش می‌دانم و جوابگویی آن خواهم بود.

دانشجو تأیید می‌نماید که مطالب مندرج در این پایان نامه نتیجه تحقیقات خودش می‌باشد و در صورت استفاده از نتایج دیگران مرجع آن را ذکر نموده است.

نام و نام خانوادگی دانشجو

تاریخ و امضاء

اینجانب جعفر کشاورز رضائی دانشجوی ورودی سال ۱۳۹۰ مقطع کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی گواهی می‌نمایم چنانچه بر اساس مطالب پایان نامه خود اقدام به انتشار مقاله، کتاب، و ... نمایم ضمن مطلع نمودن استاد راهنما، با نظر ایشان نسبت به نشر مقاله، کتاب، و ... و به صورت مشترک و با ذکر نام استاد راهنما مبادرت نمایم.

نام و نام خانوادگی دانشجو

تاریخ و امضاء

کلیه حقوق مادی مترتب از نتایج مطالعات، آزمایشات و نوآوری ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه متعلق به دانشگاه پیام نور می‌باشد.

ماه و سال

تیر ۱۳۹۳

تقدیم با بوسه بر دستان پدرم:

به او که نمی دانم از بزرگی اش بگویم یا مردانگی سخاوت، سکوت، مهربانی و

پدرم راه تمام زندگیست

پدرم دلخوشی همیشگیست

تقدیم به مادر عزیزتر از جانم:

مادرم هستی من ز هستی توست تا هستم و هستی دارم دوست

غمگسار جاودانی مادر است

چشم سار مهربانی مادر است

به مصداق «من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق» بسی شایسته است از اساتید

فرهیخته و فرزانه جناب آقای دکتر علیرضا مهرافشان / و سرکار خانم دکتر فاطمه علیپور

که با کرامتی چون خورشید ، سرزمین دل را روشنی بخشیدند و گلشن سرای علم و

دانش را با راهنمایی های کار ساز و سازنده بارور ساختند ؛ تقدیر و تشکر نمایم

(و یزکیهم و یعلمهم الكتاب و الحکمه)

معلما مقامت زعرش برتر باد همیشه توسن اندیشه ات مظفر باد

به نکته های دلآویز و گفته های بلند صحیفه های سخن از تو علم پرور باد

همچنین جا دارد مجدداً از پدر و مادر عزیز ، دلسوز و مهربانم که آرامش روحی و آسایش

فکری فراهم

نمودند تا با حمایت های همه جانبه در محیطی مطلوب ، مراتب تحصیلی و نیز پایان نامه

درسی را به نحو احسن به اتمام برسانم ؛ سپاسگزاری نمایم

شکر خدا که هر چه طلب کردم از خدا بر منتهای همت خود کامران شدم

چکیده:

بدون تردید یکی از مهمترین جرائم علیه آسایش و امنیت مردم و اخلال در نظم عمومی، اقتصادی، فرهنگی و همچنین سعادت و سلامت جامعه و نظام اسلامی جرم افساد فی الارض می باشد، که به علت اهمیت این جرم، دین مقدس اسلام نیز آن را در زمره جرائم حدود ذکر نموده، و همچنین خداوند متعال در آیات ۳۲، ۳۳، ۳۴ سوره مائده در باب این جرم و نحوه مجازات عاملان آن سخن به میان آورده و فقها نیز اگرچه به تعریفی از این جرم پرداخته اند اما به بیان مصادیقی از این جرم مهم پرداخته اند و مثالهایی از آن نیز بیان نموده اند. قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱، نیز اگرچه به شناسایی و تعریف این جرم مهم پرداخته است، اما در این قانون جدید مواردی از عدم مطابقت آن با شرع مقدس دیده می شود، که ما را برآن داشت که ضمن بررسی این جرم در تاریخچه بشری و نیز روشن ساختن ماهیت این جرم در نظام اسلامی ایران بر طبق قانون مجازات اسلامی جدیدالتصویب پرداخته، تا ضمن روشن کردن عناصر و ارکان این جرم در قانون، به معایب و مزایایی که این قانون در باب افساد فی الارض داشته، نیز پردازیم و در نهایت معایب آن را گوشزد نموده تا شاید در اصلاحات بعدی این گونه عیبه‌ها که در قانون و قانونگذاری امری ناپسند می باشد؛ رفع و برطرف گردد.

واژگان کلیدی: جرم- افساد فی الارض- محاربه- اخافه- آیه ۳۳ سوره مائده- قانون مجازات

اسلامی ۱۳۹۲.

فهرست مطالب

چکیده.....	
مقدمه.....	۱
الف - بیان موضوع.....	۲
ب- ضرورت و سابقه پژوهش.....	۳
ج- سوالات و فرضیات تحقیق.....	۵
د- اهداف تحقیق.....	۶
ه- روش و شیوه ی تحقیق.....	۶
و- سازماندهی تحقیق.....	۶
فصل اول: کلیات.....	۸
مبحث اول: تاریخچه جرم افسادفی الارض.....	۹
گفتار اول- بررسی جرم افسادفی الارض در مذاهب الهی قبل از اسلام.....	۹
گفتار دوم- بررسی تاریخچه افسادفی الارض در ایران.....	۱۴
الف - افسادفی الارض در زمان هخامنشیان.....	۱۵
ب- افسادفی الارض در زمان اشکانیان.....	۱۶
ج- افسادفی الارض در زمان ساسانیان.....	۱۷
گفتار سوم: افساد فی الارض بعد از ورود اسلام به ایران.....	۱۹
الف- افسادفی الارض از بعد از استقرار اسلام تا انقلاب مشروطه.....	۲۰

- ب- افساد فی الارض از مشروطیت تا انقلاب اسلامی..... ۲۰
- ج- افساد فی الارض بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران..... ۲۲
- مبحث دوم : تعاریف و مفاهیم افساد فی الارض..... ۲۳
- گفتار اول : تعریف لغوی افساد فی الارض..... ۲۳
- گفتار دوم : تعریف اصطلاحی افساد فی الارض..... ۲۶
- الف- تعریف افساد فی الارض از دیدگاه فقهای شیعه..... ۲۶
- ب- تعریف افساد فی الارض از دیدگاه فقهای اهل سنت..... ۳۰
- ج- تعریف افساد فی الارض از دیدگاه علمای حقوق..... ۳۲
- مبحث سوم: منابع افساد فی الارض..... ۳۶
- گفتار اول : کتاب..... ۳۶
- الف- تاسیسی بودن آیه..... ۳۹
- ب- مجازات افساد فی الارض طبق آیات قرآن..... ۴۰
- گفتار دوم : سنت..... ۴۱
- گفتار سوم : اجماع..... ۴۳
- گفتار چهارم : عقل..... ۴۴
- فصل دوم : بررسی تطبیقی افساد فی الارض با عناوین مشابه..... ۴۵
- مبحث اول: بررسی تطبیقی محاربه و افساد فی الارض..... ۴۶
- گفتار اول : تعریف لغوی محاربه..... ۴۶

- گفتار دوم: تعریف اصطلاحی محاربه..... ۴۸
- الف- محاربه از منظر فقهای شیعه..... ۴۸
- ب- محاربه از منظر فقهای اهل سنت..... ۵۰
- گفتار سوم: مقایسه بین محاربه و افساد فی الارض..... ۵۱
- الف- شباهتهای دو جرم محاربه و افساد فی الارض..... ۵۱
- ب- تفاوتهای دو جرم محاربه و افساد فی الارض..... ۵۲
- ج- رابطه موجود بین محاربه و افساد فی الارض..... ۵۳
- مبحث دوم: بررسی تطبیقی بغی و افساد فی الارض..... ۵۴
- گفتار اول: تعریف لغوی بغی..... ۵۴
- گفتار دوم: تعریف اصطلاحی بغی..... ۵۴
- الف- بغی از منظر فقهای شیعه..... ۵۴
- ب- بغی از منظر فقهای اهل سنت..... ۵۶
- گفتار سوم: بغی در آیات و روایات..... ۵۸
- گفتار چهارم: اقسام باغیان و نحوه برخورد با آنها..... ۶۰
- الف- باغیان بدون عقبه و پایگاه..... ۶۰
- ب- باغیان دارای عقبه و پایگاه..... ۶۱
- ۱- نحوه برخورد با باغیان قبل از شورش..... ۶۱
- ۲- نحوه برخورد با باغیان بعد از شورش..... ۶۲
- گفتار پنجم: مقایسه بین بغی و افساد فی الارض..... ۶۲

- الف- تفاوت‌های افساد فی الارض وبعی..... ۶۳
- ب- شباهت‌های بین افساد فی الارض وبعی..... ۶۴
- ج- رابطه بین افساد فی الارض وبعی..... ۶۴
- مبحث سوم: بررسی تطبیقی افساد فی الارض در قوانین متفرقه..... ۶۶
- گفتار اول: اشتباهات تقنینی قانونگذار جمهوری اسلامی..... ۶۶
- الف- قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح مصوب: ۱۳۸۲/۱۰/۹..... ۶۶
- ب- قانون مجازات عبوردهندگان از مرزها مصوب: ۱۳۶۷..... ۶۸
- ج- تبصره ۲ ماده ۱ قانون مبارزه با قاچاق انسان مصوب ۱۳۸۳/۰۴/۲۸..... ۶۹
- د- ماده ۵۰۴ ق، م، ا، مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات ۱۳۹۲/۲/۱..... ۶۹
- ر- ماده ۶۸۷ و تبصره ۱ آن، درق. م. ا. مصوب ۱۳۷۵ با اصلاحات ۱۳۹۲/۲/۱..... ۷۰
- ز- قانون تشدید مجازات محترکان و گرانفروشان مصوب ۱۳۶۷/۱/۲۳..... ۷۱
- گفتار دوم: مصادیق قانونی افساد فی الارض..... ۷۳
- الف- قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء، اختلاس، کلاهبرداری مصوب ۱۳۶۷/۰۳/۱۵..... ۷۳
- ب- قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۶۷/۶/۳..... ۷۴
- ج- قانون اخلاک‌گران اقتصادی مصوب ۱۳۶۹/۹/۱۹..... ۷۶
- د- قانون تشدید مجازات جاعلان اسکناس مصوب ۱۳۶۸/۱/۲۹..... ۷۷
- ر- قانون مجازات فعالیت کنندگان در امور سمعی و بصری مصوب ۱۳۸۶/۱۰/۱۶..... ۷۸
- فصل سوم: ارکان تشکیل دهنده جرم افساد فی الارض..... ۸۰
- مبحث اول: عنصر قانونی..... ۸۰

- مبحث دوم : عنصرمادی..... ۸۱
- گفتار اول : افسادفی الارض از طریق فعل مثبت یا عمل..... ۸۲
- گفتار دوم : افسادفی الارض از طریق گفتار..... ۸۳
- گفتار سوم : افسادفی الارض از طریق ترک فعل..... ۸۳
- مبحث سوم : عنصر معنوی..... ۸۵
- الف- مطلق یا مقید بودن جرم افسادفی الارض..... ۸۶
- فصل چهارم : طرق اثبات جرم افسادفی الارض..... ۸۷
- گفتار اول : اقرار..... ۸۷
- گفتار دوم : شهادت (بینه)..... ۸۸
- گفتار سوم : علم قاضی..... ۸۹
- الف- استدلالات جواز حکم بر اساس علم قاضی..... ۹۱
- ب- استدلالات عدم جواز حکم بر اساس علم قاضی..... ۹۲
- ج- علم قاضی در قانون مجازات اسلامی..... ۹۳
- فصل پنجم : مجازات افسادفی الارض و کیفیت اجرای آن..... ۹۵
- مبحث اول : نحوه و کیفیت اجرای مجازاتهای اربعه از منظر فقهای اسلام..... ۹۵
- گفتار اول : نحوه اجرای مجازات اربعه از منظر فقهای اسلام..... ۹۶
- الف- ترتیب (تنويع)..... ۹۶
- ب-.....
- تخیر..... ۹۸

- گفتار دوم: کیفیت اجرای مجازاتهای اربعه از منظر فقهای اسلام..... ۹۹
- ۱-قتل..... ۹۹
- الف-کیفیت قتل از منظر فقهای شیعه..... ۱۰۰
- ب-کیفیت قتل از منظر فقهای اهل سنت..... ۱۰۰
- ۲-صلب (به دار کشیدن)..... ۱۰۱
- الف-کیفیت صلب از منظر فقهای شیعه..... ۱۰۱
- ب-کیفیت قتل از منظر فقهای اهل سنت..... ۱۰۴
- ۳-قطع دست و پا بصورت مخالف..... ۱۰۵
- الف-کیفیت قطع دست و پا از منظر فقهای شیعه..... ۱۰۵
- ب-کیفیت قطع دست و پا از منظر فقهای اهل سنت..... ۱۰۸
- ۴- نفی بلد (تبعید)..... ۱۰۸
- الف- کیفیت تبعید از منظر فقهای شیعه..... ۱۰۹
- ب- کیفیت تبعید از منظر فقهای اهل سنت..... ۱۱۲
- گفتار سوم: کیفیت مجازاتهای اربعه مفسد فی الارض درق. م. ا. ۱۳۹۲..... ۱۱۲
- الف-کیفیت قتل مفسد فی الارض، از منظر ق. م. ا. ۱۳۹۲..... ۱۱۲
- ب-کیفیت صلب مفسد فی الارض، از منظر ق. م. ا. ۱۳۹۲..... ۱۱۳
- ج-کیفیت قطع دست و پا بصورت مخالف مفسد فی الارض از منظر ق. م. ا. ۱۳۹۲..... ۱۱۴
- د-کیفیت تبعید مفسد فی الارض، از منظر ق. م. ا. ۱۳۹۲..... ۱۱۵
- مبحث دوم: موارد سقوط مجازات افساد فی الارض..... ۱۱۷

- گفتار اول : موارد سقوط مجازات افساد فی الارض از نگاه شرعی..... ۱۱۷
- الف- توبه مفسد فی الارض قبل ازدستگیری..... ۱۱۸
- ب- مرگ مفسد فی الارض..... ۱۱۹
- ج- جنون مفسد فی الارض..... ۱۲۰
- گفتار دوم : موارد سقوط مجازات افساد فی الارض از منظر ق. م. ا..... ۱۲۱
- ۱- توبه..... ۱۲۲
- الف- توبه قبل از اثبات جرم..... ۱۲۳
- ب- توبه مجرم بعد از اقرار و درخواست دادگاه برای عفو مجرم از مقام رهبری..... ۱۲۴
- ۲- عفو..... ۱۲۵
- الف- مبانی عفو خصوصی..... ۱۲۷
- ب- قلمرو عفو..... ۱۲۸
- ج- آثار عفو خصوصی..... ۱۲۸
- مبحث سوم : شرکت و معاونت در جرم افساد فی الارض..... ۱۳۱
- گفتار اول : شرکت در جرم افساد فی الارض..... ۱۳۱
- گفتار دوم : معاونت در جرم افساد فی الارض..... ۱۳۲
- گفتار سوم : مزایا و معایب ق. م. ا. مصوب ۱۳۹۲ در باب افساد فی الارض..... ۱۳۴
- الف- مزایای قانون جدید در باب افساد فی الارض..... ۱۳۴
- ب- معایب قانون جدید در باب افساد فی الارض..... ۱۳۵
- مبحث چهارم : پیشنهادات..... ۱۳۸

الف- توبه مفسد فی الارض.....۱۳۸

ب- عفو مفسد فی الارض.....۱۳۸

ج- مجازات مفسد فی الارض.....۱۳۹

د- ملاک گسترده بودن اقدامات.....۱۳۹

نتیجه گیری.....۱۴۰

فهرست منابع.....۱۴۱

مقدمه

بعد از طلوع زرین اسلام در انقلاب ۵۷ ایران، و به نگارش درآمدن قانون اساسی جمهوری اسلامی که ملهم از احکام اسلام بوده و تشکیل نظام برخواسته از رای و آراء مردم، قوانین گذشته موجود که رنگ و بوی غربیت و غرب زدگی می داد بر طبق اصل قانون اساسی جمهوری اسلامی که بیان می دارد: « کلیه قوانین و مقررات باید براساس موازین اسلامی باشد...» بر همین اساس قوانین غربی رفته رفته جای خود را به قوانینی از جنس فرهنگ و دین مردم داده، و به شکل قوانین اسلامی، هرچند با نقیصه هایی از طرف قانونگذاران، درآمد. اولین قانونی که در ارتباط با امنیت و آسایش مردم بوده و برای جرایمی که مخل این امنیت می بود، در باب حدود، مجازات تعیین نموده بود در سال ۶۱ تحت عنوان (حدود- قصاص- دیات) پا به عرصه ایران اسلامی نهاد، که به مباحث اندکی درباب جرم افساد فی الارض پرداخته و تعریف این جرم نیز برای اولین بار در این قانون، توسط شورای نگهبان به علت گسترده و موسع بودن، رد گردید، تا اینکه در سال ۷۰، قانونگذار، با اشتباه بیشتری، دو جرم محاربه و افساد فی الارض را درهم آمیخت و مواد ۱۸۳ تا ۱۹۳ خود را در کتاب حدود به این عنوان اختصاص داد، تا اینکه در نهایت در سال ۱۳۹۲ قانون مجازات اسلامی، این بار با درک بیشتر و بهتر قانونگذار به جرم مهمی چون افساد فی الارض، در مبحث حدود خود بطور مستقل و جدای از محاربه پرداخته، و اینک تنها قانون لازم اجرا، بعد از نسخ قوانین مجازات اسلامی پیشین، می باشد. با توجه به اینکه در باب ماهیت این جرم ابهاماتی وجود دارد، و نیز با هدف بررسی آن در گذشته حقوق کیفری ایران و بالاخص در قانون مجازات اسلامی جدید، این عنوان را برگزیده تا ضمن روشن نمودن ماهیت آن، به مزایای آن نیز پرداخته، و در باب معایب آن نیز سخن به میان آوریم.

بیان موضوع :

جرم علی الاصول پدیده ای ضد اجتماعی می باشد، با این حال وجود اجتماع بون جرم نیز قابل تصور نمی باشد؛ در این میان دسته ای از جرایم وجود دارند که به جهت در خطر قرار دادن امنیت و آسایش و مصالح ضروری بشر از اهمیتی مضاعف برخوردارند، که برای این گونه جرایم در تمامی کشورهای جهان مجازات سخت تر و شدیدتری در نظر گرفته شده است، و معمولاً در تحت عنوان جرائم علیه امنیت کشور مورد بررسی قرار می گیرند. دین اسلام نیز که برای انسانها ارزش والا و الهی قایل می باشد به این گونه از جرایم توجه خاصی داشته، و آنها را در ابواب حدود، تحت عنوان محاربه و افساد فی الارض مورد بررسی قرار داده و مجازات مشخص و شدیدی نیز برای این گونه از جرایم در نظر گرفته است، با توجه به دور بودن فقها از امر حکومت و زمامداری در طی قرون متمادی، این عناوین بطور محدود و گذارا مورد توجه فقها قرار گرفته است، به گونه ای که حتی در بیانات فقها در باب افساد فی الارض نمی توان به تعریفی مبسوط و دقیق از این عنوان برخورد و همچنین در فقه علمای اسلامی بابتی تحت عنوان افساد فی الارض وجود ندارد و فقها تنها به ذکر مصادیقی از آن پرداخته اند. و حتی عده کثیری از فقها و حقوقدانان عناوین محاربه و افساد فی الارض را مترادف و یکی می انگارند، و قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۰ نیز تحت این عقاید، محاربه و افساد فی الارض را به اشتباه یکی دانسته بود. این امر در حالی است که مطالعه و بررسی دقیق این عناوین خود نشان از جدایی و انفکاک میان آنها بوده و گسترده و فراگیر بودن افساد فی الارض در بسیاری از زمینه ها ی جرایم نیز نشان از تفاوت آن با عنوان محاربه دارد، به همین منظور (اثبات مستقل بودن افساد فی الارض از محاربه و بغی) نگارنده این عنوان را برای پژوهش خود برگزیده ام تا تحقیقی دقیق و مبسوط از این عنوان هم از باب فقهی و بخصوص قوانین موجود در گذشته و بالاخص قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ پردازم، تا مزایا و معایب قانون جدیدالتصویب را مشخص نمایم، و به سوالات اصلی تحقیق پاسخی مناسب و براساس قواعد حقوقی و فقهی داده شود.

ضرورت و سابقه پژوهش :

در باب افساد فی الارض تاکنون تحقیقات نسبتاً مفصلی صورت گرفته است. که ضمن قدردانی از محققین زحمت کش در این زمینه؛ در یک تقسیم بندی کلی می توان تحقیقات مزبور را به کتب، پایان نامه ها و مقالات علمی و پژوهشی به ترتیب ذیل تقسیم نمود:

از مهمترین کتب در تحت این عنوان می توان به:

۱- - حبیبزاده، محمدجعفر، (۱۳۷۰ه ش)، محاربه در حقوق کیفری ایران، تهران، انتشارات کیهان.

۲- حبیبزاده، محمدجعفر (۱۳۷۰ه ش)، افساد فی الارض در حقوق جزای اسلام، تهران، انتشارات کیهان، چاپ اول.

۳- گلدوست جویباری، رجب (۱۳۸۷ه ش)، جرائم علیه امنیت کشور، تهران، انتشارات جنگل.

۴- نعناکار، مهدی (۱۳۷۷ه ش)، افساد فی الارض در فقه و حقوق موضوعه، انتشارات مرسل.

و از پایان نامه ها می توان به:

۱- پژوهشگر سعید سلامتی (۱۳۸۹) ماهیت فساد در روی زمین، افساد فی الارض و مصادیق آن ، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی. پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق جزا.

۳- سادات حسینی، وحیده (۱۳۸۹)، بررسی جرم محاربه و افساد فی الارض در فقه و حقوق موضوعه، تهران، دانشگاه آزاد تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق جزا.

۴- صالحی، علیرضا (۱۳۸۹) بررسی تطبیقی محاربه و افساد فی الارض و مجازات آنها، تهران، دانشگاه تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق جزا.

۵- صفرپور، فتاح (۱۳۹۱) تحلیل فقهی حقوقی افساد فی الارض در جرایم اقتصادی، تهران، دانشگاه تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق جزا.

و همچنین از مقالات می توان به:

- ۱- احمد زاده، ابولفضل (۱۳۸۷ه ش)، بررسی جرم محاربه و افساد فی الارض در فقه و حقوق با رویکردی به لایحه پیشنهادی قانون مجازات اسلامی، دوره ۳۹، شماره یک، فصلنامه حقوق، تهران
- ۲- بای، حسینعلی (۱۳۸۴ه ش)، سیری در مستندات فقهی، جرم انگاری افساد فی الارض، شماره دوم، مجله فقه و حقوق.
- ۳- توکلی، احمد (۱۳۹۱ه ش)، بررسی ماهیت محاربه و افساد فی الارض و نقد قواعد کیفری مربوطه، شماره ۲۸، فصلنامه پژوهش های فقه و حقوق اسلامی.
- ۴- موسوی مشهدی، سید قدیسه (۱۳۹۱ه ش)، نگرشی نو در رابطه جرم سیاسی با مفاهیم محاربه، افساد فی الارض و بعی، شماره ۳، آموزه های حقوق کیفری، دانشگاه علوم اسلامی رضوی.

ضرورت انجام تحقیق : در باب ضرورت انجام تحقیق باید به این نکته اشاره نمود که علاوه بر سابقه مفصل تحقیقاتی در عنوان افساد فی الارض، اولاً، این تحقیقات بیشتر حول محور مستقل بودن یا نبودن افساد فی الارض از محاربه بوده و در ثانی، تا کنون پژوهشی در باره افساد فی الارض در قانون جدید مجازات اسلامی صورت نگرفته است و تمامی تحقیقات مربوط به قبل از تصویب قانون جدید می باشد؛ و با توجه به این نکته که تفکیک بین محاربه و افساد فی الارض در قانون جدید صورت گرفته است، ضرورت تحقیق در باب درست و صحیح بودن این تفکیک در فقه و قواعد اسلامی، و تازه و جدید بودن این تعریف از افساد فی الارض توسط قانونگذار، ایجاب می کند تا تحقیق جامع و مفصلی در این عنوان در ق.م.ا. ۱۳۹۲ صورت پذیرد تا ضمن پاسخ به سوالات تحقیق، مزایا و معایب قانون مذکور را در این باب، هم از منظر فقه تشیع و اهل سنت و هم از منظر حقوق موضوعه آشکار نماییم.

سوالات تحقیق:

- ۱- آیا قانونگذار در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲، دایره جرائم علیه امنیت کشور (بالاخص نظام اسلامی) را گسترده تر نموده است؟
- ۲- آیا تفکیک دو عنوان محاربه و افساد فی الارض در ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲، منطبق با موازین شرعی و آیه ۳۳ سوره مائده می باشد؟
- ۳- آیا مجازات مفسد فی الارض؛ همانگونه که در ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲ بیان گردیده است، تنها اعدام می باشد؟

فرضیات تحقیق:

- ۱- گویا پاسخ به این سوال مثبت می باشد، و قانونگذار با ذکر افساد فی الارض در ق.م.ا. ۱۳۹۲، که شامل بسیاری از جرائم در صورت گسترده و وسیع بودن می باشد، دایره جرائم علیه امنیت کشور (بالاخص نظام اسلامی) را گسترش داده است.
- ۲- بله، با توجه به موازین شرعی و بالاخص آیه ۳۳ سوره مبارکه مائده، این دو عنوان (محاربه و افساد فی الارض) از یکدیگر مجزا و مستقل می باشند.
- ۳- گویا پاسخ به این سوال منفی بوده، و در واقع مجازات افساد فی الارض همانند مجازات محاربه (قتل - صلب - قطع دست و پا بصورت مخالف - تبعید) می باشد.

اهداف تحقیق:

هدف اصلی از انجام تحقیق پیرامون این عنوان، ضمن یافتن پاسخی مستدل، برای سوالات تحقیق؛ یافتن معایب و مزایای قانون جدید در باب افساد فی الارض و همچنین روشن ساختن ماهیت افساد در روی زمین و مصادیق و جرائم مشمول آن می باشد.

روش و شیوه ی تحقیق:

شیوه تحقیق در این پژوهش به شیوه مطالعات نظری و تحلیلی یا مطالعات کتابخانه ای و در صورت وجود و امکان، استفاده از پایگاه های اینترنتی معتبر، و همچنین استفاده از مقالات علمی پژوهشی در باب این موضوع و بررسی نظرات مختلف فقها و حقوقدانان، با سعی و کوشش فراوان در حفظ امانت، به تحقیق در این زمینه پرداخته ام.

سازماندهی تحقیق:

این تحقیق در پنج فصل صورت گرفته ، و هر فصل شامل سه مبحث و چند گفتار می باشد، که ابتدا پس از بیان چکیده، مقدمه، بیان موضوع، ضرورت و سابقه پژوهش و.....

در فصل اول به پیشینه، مبانی، مفاهیم افساد فی الارض پرداخته شده و در مبحث اول از فصل اول به ارائه تعاریف افساد فی الارض در گفتارهای اول و دوم از نظر لغوی و اصطلاحی، هم از منظر فقهای تشیع و هم اهل سنت پرداخته شده و در نهایت به تعاریف ارائه شده از این جرم توسط علمای حقوق پرداخته و بهترین و جامع و مانع ترین تعریف در باب این جرم را، پس از نقد تعاریف دیگر برگزیده ایم.

در مبحث دوم از فصل اول به بررسی جرم افساد فی الارض در مذاهبالهیقبلازاسلام (یهودیت و مسیحیت) پرداخته سپس در گفتار دوم به بررسی تاریخیچه این جرم در ایران باستان (هخامنشیان، اشکانیان و ساسانیان) پرداخته تا ضمن بررسی تاریخی این ادوار دریابیم که آیا چنین جرمی در آن دوران وجود داشته یا نه؟ و در نهایت در گفتار سوم از مبحث دوم به افساد فی الارض بعد از ورود اسلام به ایران